

PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY NA STŘEDNÍ ŠKOLY PRO ŽÁKY S ODLIŠNÝM MATEŘSKÝM JAZYKEM

Co můžeme udělat pro žáka s odlišným mateřským jazykem v 8. nebo 9. ročníku, který se chce hlásit na maturitní obor, ale s jazykem zatím spíše bojuje? A jaké jsou vlastně možnosti úprav jednotných přijímacích zkoušek pro žáky s nedostatečnou znalostí jazyka?

- Tématu přípravy k přijímacím zkouškám se podrobněji věnujeme v článku na [Inkluzivní škole](#).
- Rádi Vám poskytneme telefonické, e-mailové, popř. i osobní poradenství.
- Pro konzultaci kontaktujte [odbornou pracovníci pro Váš stupeň či region](#).

Možná uzpůsobení konání JPZ pro žáky s OMJ:

- Na **odpuštění** jednotné zkoušky z ČJL mají nárok pouze uchazeči, **kteří získali předchozí vzdělání v zahraničí (§ 20 odst. 4 ŠZ)**. Pokud žák navštěvoval poslední ročník ZŠ v ČR, nemá na odpuštění zkoušky nárok. Uchazeč s odpuštěnou zkouškou z ČJL ale musí splnit jednotnou zkoušku z MAT a škola u něj ověří znalost ČJ rozhovorem.
- Žáci, kteří ale dostatečně neznají vyučovací jazyk, mohou získat možnost **uzpůsobení JPZ na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny (kategorie uzpůsobení „O“**, kde jsou uvedeni "uchazeči s jiným rodným jazykem než českým.")
- PPP může doporučit **prodloužení doby konání** přijímací zkoušky a použití **překladového slovníku**, případně i podporující osobu či sa-mostatnou místnost.
- Vydání doporučení PPP k uzpůsobení podmínek přijímacího řízení **není podmíněno předchozím poskytováním PO na ZŠ**.

Jak připravit žáky s OMJ k jednotným přijímacím zkouškám z ČJL?

Ať už se na přijímací zkoušku z ČJL připravujeme s celou třídou nebo individuálně s žákem s OMJ během intervencí či doučování, osvědčilo se nám myslet na tyto kroky:

• Začínat postupně a včas

Při přípravě pomáhá zaměřovat se postupně na jednotlivé **jevy, které se v testu opakují, od jednoduššího po složitější a od pravidelných jevů po „chytáky“**. Doporučujeme zahrnovat **specificky formulovaná zadání testu** již v dřívějších ročnících při běžné výuce. Jednotlivé jevy/oblasti objevující se v testu je vhodné zařazovat do výuky **pravidelně** (např. formou rychlých kvízů, přiřazovacích cvičení, pětiminutové opakování apod. na začátku či konci hodiny). Osvědčily se nám materiály [slovní druhy](#), nebo [korektura textu – najdi chybu](#).

• Správně porozumět zadání i odpovědím

U žáků s OMJ je důležité dbát na správné porozumění zadaným otázkám i jednotlivým možnostem odpovědí. Problémem nemusí být samotný jazykový jev, ale výběr správné odpovědi dle zadání. Vždy je důležité vědět, na co mají žáci hledat odpověď. Pro zjištění, zda žáci správně zadání rozumí, doporučujeme využít [krátký test s jednoduchými otázkami](#) zadanými formou standardizovaného zadání testu. Zvýšenou pozornost je vhodné věnovat zadáním obsahujícími negaci – ne/vyhovuje, ne/obsahuje, není/je pravdivé. Inspirovat vás může při přípravě také materiál [DT – Na co se mě vlastně ptají?](#)

• Trénovat strategii vyplňování testu

Jelikož jsou testy standardizované a mají určitou formu, je důležité zahrnout do příprav také seznámení se **základními strategiemi vyplňování testu**, které nerodilým mluvčím pomohou test zvládnout. Dobře funguje, když žákům nabídneme postup, díky němuž se v „džungli“ textů rychle zorientují a mohou se věnovat konkrétnímu obsahu. Základní strategické postupy shrnuje [Desatero tipů, jak na jednotné přijímačky z ČJL](#), které můžete předat také svým žákům.

• Naučit se pracovat s překladovým slovníkem

Pokud má žák s OMJ [doporučen od PPP překladový slovník](#), dobře funguje, když s ním žáka předem naučíme **efektivně** pracovat. Doporučujeme si společně projít jednotlivé úlohy a ukázat si, kdy je vhodné slovník použít. **Nemá** např. **smysl překládat odborné pojmy** jako anafora (pouhý překlad v tomto případě nepomůže, pokud význam jazykového prostředku žák nezná, nebo jej nemá popsán ve výchozím textu v testu). Naopak je **vhodné si přeložit slovo**, kterému žák nerozumí, ale je obsažené v odpovědích na otázku, a navíc tam **hraje důležitou roli** (např. zdánlivě, výhradně, současně, bezprostředně; příp. luna, podivín a další nepříliš frekventovaná slova, která jsou ale součástí přímého řešení dané úlohy). Použití slovníku může být užitečné také u porovnávání synonym nebo antonym v případě, že žák některé z konkrétních příkladů slov v odpovědi nezná.

• Procvičovat

Čím více testů si žák projde, tím lépe bude na formu testu připraven. Dobře funguje, když žáci využijí k nácviku např. [zadání z minulých let pro přijímací zkoušky na víceletá gymnázia](#) a vyzkouší si společně přijímačky "nanečisto" (včetně zapisování do záznamového archu). Doporučujeme s žáky objevit typy úloh, které se jim daří a mohou jimi začít - to přispěje k jejich **psychické pohodě** během psaní testu.

Budme svým žákům oporou, pomozme jim a podporujeme je, **s naší pomocí se na maturitní obor mohou dostat!** Když se nepodaří 1. kolo, mohou se na SŠ dostat i ve 2. či dalším kole přijímacího řízení. Přejeme hodně štěstí!